

MLO klasa III semestr 5 zajęcia 29.11.2020 rok.

T. Najważniejsze podatki w Polsce, podział ze względu na sposób opodatkowania, podmiot, sposób naliczania.

Geneza i istota demokracji, historyczne formy demokracji.

Podatkiem nazywamy nieodpłatne, przymusowe, publicznoprawne i do tego bezzwrotne świadczenie pieniężne na poczet państwa. Płacenie podatku jest obowiązkiem każdego podmiotu, który został objęty obowiązkiem podatkowym. W systemie ekonomicznym i gospodarczym podatki są głównym źródłem dochodów dla państwa, dzięki czemu możliwe jest finansowanie jego działań. To właśnie dzięki temu, że obywatele płacą podatki, państwo jest w stanie budować drogi, utrzymywać szpitale, czy placówki oświatowe.

Rodzaje podatków

Podatki obowiązujące w Polsce różnią się pomiędzy sobą przedmiotem opodatkowania, podmiotem, na którym będzie spoczywał obowiązek opłacenia zobowiązania wobec państwa, jak i wybranym sposobem pobierania podatku, czyli warunkami i trybem, na jakich dojdzie do płatności. Obecnie w Polsce można wyróżnić kilkanaście rodzajów podatków, które można z kolei zakwalifikować do dwóch różnych grup.

Pierwszą grupę stanowią tak zwane podatki bezpośrednie :

- podatek dochodowy, pobierany od osób fizycznych (PIT),
- podatek dochodowy od osób prawnych (CIT),
- podatek od czynności cywilnoprawnych,
- podatek od darowizn i spadków,
- podatek od środków transportowych,
- podatek od nieruchomości,
- podatek rolny,
- podatek leśny,
- zryczałtowany podatek od wartości sprzedawanej produkcji (tak zwany podatek od produkcji okrętowej),

- podatek od wydobywania niektórych kopalin,
- podatek tonażowy.

Druga grupa to tak zwane podatki pośrednie, do których zaliczamy :

- podatek od gier,
- podatek akcyzowy,
- podatek od towarów i usług (VAT).

Wszystkie powyżej wymienione podatki tworzą całość nie tylko pod względem prawnym, ale i ekonomicznym. Są ze sobą wzajemnie powiązane, dzięki czemu tworzą system podatkowy. Poza tym w skład polskiego systemu podatkowego wchodzi również krajowe, jak i międzynarodowe prawo podatkowe, w tym prawo skarbowe, prawo karne, a także organy administracji samorządowej i rządowej.

Funkcje podatków

Najważniejszą funkcją podatkową w naszym kraju jest funkcja fiskalna. Polega ona na uzyskaniu środków pieniężnych na poczet pokrycia publicznych potrzeb państwa. Kolejną funkcję podatków stanowi funkcja redystrybucyjna, która ma na celu podział dochodów z budżetu, uzyskanych dzięki podatkom pomiędzy obywatelami, a związkami publicznoprawnymi.

Ostatnia funkcja to funkcja stymulacyjna. Jej istotę stanowi wspieranie, albo wywołanie wybranych działań, jak i procesów gospodarczych, prawidłowych z punktu widzenia państwa i obywateli, poprzez obniżanie stawek podatkowych, ulg, albo zwolnienia z podatku.

Podstawa prawna

Każdy obywatel, który osiąga dochody musi odprowadzać podatek do Urzędu Skarbowego. W tym roku istnieje również możliwość skorzystania z przygotowanego przez Ministerstwo Finansów gotowego formularza podatkowego. Jest to tak zwany Twój e-PIT, dzięki któremu rozliczenie **PIT 2018** jest znacznie łatwiejsze.

Podstawę do konieczności płacenia podatków w Polsce określa art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. Zgodnie z

widniejącymi w niej zapisami nałożenie podatków (jak również innego rodzaju danin publicznych), określanie stawek podatkowych, przedmiotów opodatkowania, jak również kwestii dotyczących zasad przyznania umorzeń, ulg, jak i kategorii podmiotów zwolnionych z konieczności płacenia podatków, następuje na drodze wyżej wymienionej ustawy. Z kolei prawo podatkowe, a także związany z nim obowiązek, a także procedury reguluje ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r.

Demokracja - jest to forma ustroju państwa, w którym uznaje się wolę większości obywateli jako źródło władzy i przyznaje się wszystkim obywatelom swobody i prawa polityczne zapewniające im udział w sprawowaniu władzy. Najprościej mówiąc jest to władza ludu. Za kolebkę demokracji uważana jest Grecja. W Atenach pierwsze podwaliny państwa demokratycznego dał w 594 r. p.n.e. Solon reformą, która uwalniała chłopów od długów i dzieliła mieszkańców na klasy majątkowe. Najważniejszym organem władzy było Zgromadzenie Ludowe, na forum, którego każdy obywatel mógł wypowiedzieć się osobiście. Zarządzaniem państwem zajmowała się Rada licząca 500 członków wybieranych drogą losowania. Większość urzędów obsadzano w wyniku wyborów. Ustrój demokratyczny przyczynił się niewątpliwie do potęgi państwa greckiego w starożytności.

W Polsce w czasie rządów szlachty w XV i XVI w. istniała demokracja szlachecka.

W Europie i obu Amerykach w końcu XIX w. powstały formy demokracji burżuazyjnej, pośredniej, w której obywatele decydowali poprzez utworzone w wyniku wyborów ciała ustawodawcze, i bezpośredniej, w której podstawowe prawa i obowiązki rozstrzygało powszechne referendum ogółu uprawnionych do głosowania. Państwo demokratyczne należące do kręgu europejskiej kultury politycznej odwołuje się do powszechnie uznawanych zasad i norm nabytych w procesie rozwoju cywilizacyjnego. Demokratyczne państwo jest państwem prawa, które realizuje zasady suwerenności narodu i podziału władzy. Oczywiście prawidłowe funkcjonowanie państwa demokratycznego nie mogłoby się obyć bez oczywistych zasad

zwyczajowych takich jak racjonalność i tolerancja dla innych poglądów, postaw, obyczajów, gustów i wszelkich humanistycznych elementów. Państwo demokratyczne jako szkielet swojego funkcjonowania stawia cztery podstawowe wartości, są nimi:

1. Wolność
2. Sprawiedliwość
3. Równość
4. Porządek

Wartości te są bardzo ważne dla tego typu ustroju gdyż wyrażają cały sens działania systemu demokratycznego. W państwie demokratycznym istnieją zróżnicowane formy rządów. Należą do nich systemy: parlamentarny, prezydencki oraz forma konwentu. W dalszej części pracy chciałbym się zająć porównaniem dwóch najciekawszych według mnie systemów.

System parlamentarny Wielkiej Brytanii oraz system prezydencki w Stanach Zjednoczonych Ameryki to bardzo ciekawe formy demokracji. Oba te kraje są wiodącymi na świecie państwami ich zdanie liczy się w wielu kwestiach dotyczących naszego życia. Na czym więc polega sukces tych państw? Żeby odpowiedzieć na to pytanie musimy prześledzić proces formowania się demokracji i systemów rządów Anglii i USA. Kolebką parlamentaryzmu jest Wielka Brytania. Pojęcie parlamentaryzm użyto po raz pierwszy w XII wieku za panowania Henryka III. Początkowo oznaczało to formę miejsca, w której odbywały się debaty. Konwersowanie na temat polityki zagranicznej państwa odbywało się między baronami i urzędnikami oraz królem. Z czasem forma dyskusji przerodziła się w rząd dwuizbowego parlamentu, który składał się z izby Lordów oraz izby Gmin. Od końca XVIII wieku władza króla staje się nominalna. W praktyce władzę ma tylko premier. Dwie izby niższa izba Gmin (około 635 deputowanych) i wyższa izba Lordów (około 700 członków) są organem władzy ustawodawczej. Izba Gmin może uchwalić votum nieufności wobec gabinetu. W Wielkiej Brytanii działa kilka partii politycznych. Partia konserwatywna reprezentowana jest i dotyczy interesów arystokracji. Drugą liczącą się partią jest partia pracy socjalistycznej. Współczesny parlament Anglii to miejsce deputowania o porządku prawnym państwa poprzez uchwalanie i

podejmowanie ustaw. W Ameryce Północnej przez cały XIX wiek trwało podporządkowanie poza trzynastoma już istniejących kolejnych kolonii. Obecnie w skład USA wchodzi pięćdziesiąt jeden stanów. W skład państwa wchodzi wiele narodowości gdyż Stany Zjednoczone to kraj emigrantów ze wszystkich stron świata. Stany Zjednoczone są republiką związkową o systemie prezydenckim. Najważniejszą osobą w państwie jest prezydent posiadający szerokie prawa. Prezydent jest również inspektorem sił zbrojnych i przywódcą swojej partii. Wybory na prezydenta odbywają się, co cztery lata wtedy to dwa główne ugrupowania polityczne (partia demokratyczna i republikańska) wysuwają swoich kandydatów na prezydenta. Władza ustawodawcza należy do parlamentu składającego się z kongresu, z dwuletnią kadencją i senatu (wybory, co sześć lat). Prezydent podejmując decyzje musi je najpierw uzgodnić z kongresem. Władzę wykonawczą sprawują prezydent i gabinet oraz sekretariat bezpieczeństwa i stanu. Poszczególne stany mają własne prawa i sądownictwo. Wszystkie stany jednak podlegają jednej władzy federalnej i konstytucji uchwalonej w 1787 roku. Oba te demokratyczne systemy polityczne różnią się od siebie. Mimo tak znaczących różnic jak organy władzy czy systemy uchwalania ustaw według niektórych są doskonałymi narzędziami sprawowania władzy w państwie. USA i Wielka Brytania to najprężniej rozwijające się kraje. Demokracja w tych krajach stoi na bardzo wysokim poziomie i jest doskonałym przykładem państwa działającego zgodnie z zasadami demokracji.

Demokracja to ustrój polityczny, w którym władza państwowa spoczywa w rękach wszystkich obywateli. Obywatele ci mają prawo uczestniczyć w życiu politycznym, podejmować ogólnonarodowe decyzje oraz wybierać i odwoływać swoich przywódców. Społeczeństwo może realizować swoją zwierzchnią władzę bezpośrednio lub pośrednio.

Demokracja bezpośrednia - wszyscy członkowie danej społeczności osobiście uczestniczą w podejmowaniu decyzji politycznych.

Pewnymi formami demokracji bezpośredniej w nowoczesnym świecie są:

1. Referendum powszechne, czyli głosowanie nad pewną konkretną sprawą w celu zebrania i wyrażenia opinii lub woli społeczeństwa (np. w Polsce w latach 90 odbyło się referendum dotyczące uwłaszczenia i projektu nowej konstytucji)
2. Plebiscyt, czyli powszechne głosowanie mieszkańców określonego terytorium w sprawie przynależności tego obszaru do danego państwa
3. Zgromadzenia, zwoływane do podjęcia wymaganych uchwał

Demokracja pośrednia - obywatele sprawują swoją władzę zwierzchnią za pośrednictwem swoich reprezentantów, którzy wybierani są zarówno do ciał przedstawicielskich na szczeblu centralnym (parlament), jak i lokalnym (samorząd).

Podstawowymi regulacjami prawnymi współczesnych systemów demokratycznych są:

1. Konstytucja, czyli ustawa zasadnicza
2. Ustawy szczegółowe i rozporządzenia z mocą ustawy
3. Normy prawne regulujące powstawanie i funkcjonowanie partii politycznych
4. Prawo wyborcze
5. Akty wykonawcze do danych ustaw (wydawane przez konkretne resorty)

We współczesnych demokracjach władza rządu jest ograniczona przez klasyczny trójpodział władzy (władza ustawodawcza, wykonawcza i sądownicza). Władza wykonawcza oddzielona jest od władzy ustawodawczej. Rolą tej pierwszej jest wykonywanie ustaw uchwalonych przez tę drugą. Niezawisła władza sądownicza kontroluje natomiast władzę ustawodawczą i wykonawczą. Jest to instytucjonalne zabezpieczenie, zwane „check and balance” (kontrola i równowaga). Elementami niezbędnymi do kształtowania się nowoczesnego systemu demokratycznego są:

1. Trójpodział władzy
2. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego, a w konsekwencji wzrost liczby wykształconych obywateli, którzy oczekują, że będą spełniać znaczącą rolę w procesie podejmowania decyzji politycznych

3. Tolerancja dla uzasadnionej odmienności poglądów - obywatele mają prawo wyrażania swoich poglądów nawet, gdy różnią się one od poglądów innych (przed traktowaniem swoich poglądów jako jedynie słusznych powinni wystrzegać się zwłaszcza ci, którzy sprawują władzę)

4. Brak silnych podziałów w społeczeństwie - duże różnice w społeczeństwie prowadzą, bowiem do konfliktów, które mogą okazać się trudne do rozwiązania za pomocą metod demokratycznych

W państwach demokratycznych musi istnieć powszechny dostęp do informacji, niezbędnych przy podejmowaniu takich decyzji jak np. wybory przedstawicieli. Podawanie fałszywych informacji jest największym zagrożeniem dla tego systemu. Fundamentem i gwarantem stabilizacji systemu demokratycznego jest społeczeństwo obywatelskie. W społeczeństwie obywatelskim państwo i związane z nim instytucje zmieniają swoją rolę, tak, aby wyzwalać aktywność obywateli i chronić ich interesy. Zasada pluralizmu, a więc różnorodności w życiu politycznym, kulturalnym i ekonomicznym - to konsekwencja tworzenia społeczeństwa obywatelskiego. Jest to model społeczeństwa, w którym wszystkie grupy rasowe i etniczne, grupy zróżnicowane pod względem poglądów zachowują swoją odrębną tożsamość i mają względnie równą pozycję społeczną.

Materiały polecane do opanowania zagadnienia:

Jacek Musiałkiewicz- Podstawy Przedsiębiorczości 2,0 wydawnictwo ekonomik

Małgorzata Biernacka Podstawy przedsiębiorczości
wydawnictwo Operon

Jarosław Korba – Podstawy Przedsiębiorczości

Wydawnictwo Operon

Z. Smutek; Wiedza o społeczeństwie Wydawnictwo Operon

Opracował: Czesław Cielecki

Zapraszam na zajęcia prowadzone zdalnie zgodnie z planem zajęć.